

Fact-sheet bestrijden bruine rat

In deze notitie gaan wij in op de vraag wie, waar en met welke middelen mag overgaan tot bestrijding van de bruine rat binnen de provincie Fryslân.

1. Algemeen – rat & middelen

Beschermingsstatus bruine rat

De bruine rat is een niet-beschermd soort. Dat wil zeggen dat de bruine rat als soort vrij mag worden bestreden (gedood). Hierbij dient wel de zorgplicht in acht te worden genomen. Het dier mag niet onnodig lijden.

Middelen

Klemmen: Toegestaan mits uitsluitend geschikt en bestemd zijn voor het vangen van mollen, zwarte en bruine ratten en huismuizen.¹

- Wie: Iedereen.
- Waar: overal.

Geweer (kogelgeweer):

Toegestaan. Maar denk om zorgplicht en andere noodzakelijke toestemmingen.²

- Wie: houder van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit en/of ander recht om op die locatie het geweer te mogen gebruiken.
- Waar: gronden waarop diegene het recht heeft een geweer te gebruiken.

Luchtdrukgeweer:

Voor het gebruik van een luchtdrukwapen is geen aparte vergunning nodig. Zo volgt uit bijlage 5.5 van de omgevingsverordening. Alleen wanneer op een erf of inrichting wordt geschoten dient de jachtaktehouder in het bezit te zijn van een certificering voor ongediertebestrijding.

- Wie:
 - jachtaktehouder binnen en buiten jachtveld mag naast het geweer ook een luchtdrukgeweer gebruiken voor bestrijding van ratten.
 - aanvullende bepaling: Op erven en inrichtingen moet de jachtaktehouder óók in bezit zijn van een certificering voor ongediertebestrijder (zie Bijlage 5.5 Omgevingsbesluit).
 - degene in het bezit van een toestemming (maatwerkbesluit) voor gebruik luchtdrukgeweer.
- Waar: Op eigen erf of op gronden waarop diegene een geweer mag gebruiken. Er kan vergunning worden verleend voor gebruik binnen de bebouwde kom, publiek toegankelijke locaties binnen en buiten de bebouwde kom (bedrijfshallen, stallen bijvoorbeeld).

Nachtzicht/Lichtbak:

Toegestaan. Maar denk om zorgplicht en andere noodzakelijke toestemmingen.

- Wie: houder van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit en/of ander recht om op die locatie het geweer en nachtzichtapparatuur dan wel lichtbak te mogen gebruiken.
- Waar: gronden waarop diegene het recht heeft een geweer met nachtzicht dan wel lichtbak te gebruiken.

Verboden vangmiddelen:

Lijm, rodenators, gif, klemmen die geschikt zijn voor andere soorten dan bovengenoemd.

¹ 11. 72 BAL lid 1, sub b, onder 1.

² 11.75 BAL lid 1 sub d jo. 11.72.

Locaties

- Klemmen (mits enkel geschikt voor het vangen van mollen, zwarte en bruine ratten en huismuizen) mogen overal worden gebruikt.
- Op jachtvelden mag worden geschoten door degene die daar toestemming voor heeft. Op locaties die voor het publiek toegankelijk zijn, of die ongeschikt zijn als jachtveld, moet door niet-jachtaktehouders aparte toestemming worden verkregen.
- Op erven en binnen inrichtingen alleen toestemming voor een deskundige in plaagdierbestrijding (ongediertebestrijder).

2. Maatwerkbesluit – middel & locatie

Waarom een maatwerkbesluit

Er zijn een aantal mogelijkheden benoemd in de omgevingsverordening voor gecertificeerde ongediertebestrijders en jachtaktehouders om ratten met een luchtdrukwapen te mogen bestrijden. Beperkingen gelden hier voor aanvullende middelen (nachtzicht en demper), voor afwijkende locaties, en/of voor personen die ratten met luchtdruk willen bestrijden maar welke geen gecertificeerd plaagdierbestrijder zijn. Met een maatwerkbesluit kan worden afgeweken van deze beperkingen.

In Friesland is er voor gekozen om maatwerkbesluiten te verlenen aan personen die voldoen aan door de provincie gestelde (aanvullende) eisen, ook als deze personen geen jachtaktehouder en/of gecertificeerd plaagdierbeheerser zijn.

Gestelde eisen

Aan een aanvrager van een maatwerkbesluit wordt gevraagd om aan te tonen dat zij:

- Schietvaardig zijn
- Enige kennis van Integrated Pest Management (IPM) hebben

De eisen die worden gesteld worden getoetst door de aanvrager te vragen de volgende informatie aan te leveren:

1. Bewijs schietvaardigheid. Dit kan zijn:
 - Jachtakte
 - Veteranen- of Defensiepas
 - Lidmaatschap van een erkende schietvereniging
 - Certificaat erkende schietcursus persdrukgeweer (met warmtebeeldcamera)
2. Een activiteitenplan, met daarin de volgende informatie:
 - Uw gegevens als aanvrager (bedrijf en/of persoonlijk – adres, contact, website etc.)
 - De te bestrijden soorten (zwarte en/of bruine rat)
 - Locaties waar de ratten bestreden zullen worden (agrarische bedrijven, industrieterreinen, particuliere woningen, horecagelegenheden etc.)
 - Gebied waarin u zult gaan bestrijden (regio, gemeentes)
 - Wat u aan preventie en voorlichting doet.
 - Informatie over uw achtergrond/cursussen/ervaring etc.
3. Scan/kopie van een cursuscertificaat m.b.t. rattenbestrijding of een ander vergelijkbaar bewijsstuk waaruit voldoende kennis over het bestrijden van ratten volgens Integrated Pest Management (IPM) blijkt.

Dit werken volgens IPM mag ook beschreven worden in uw activiteitenplan. Noem dan welke preventieve maatregelen u neemt, of uw klant adviseert om te nemen, om rattenoverlast te voorkomen. Verwijzen naar uw bedrijfswebsite waar uw werkwijze beschreven staat is ook afdoende.

De onder 1 genoemde erkende schietcursussen waarvan wij op dit moment certificaten accepteren zijn:

- 'IPM-rattenbeheersing met PCP-buks' van Stichting LESTRIX nascholingen
- 'Schietvaardigheid voor rattenjagers' aan de hand van de Ratslag methode van Rattenschutters.nl
- 'IPM-rattenbeheersing met PCP-buks' of de schietcursus 'Luchtdrukwapen met warmtebeeldcamera' van het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD) in Wageningen

Mogelijk komen hier op den duur andere cursussen bij, of worden er landelijk erkende certificaten opgesteld.

Draagverlof

Het draagverlof dient een rattenbestrijder bij zich te dragen wanneer deze zich met een luchtdrukgeweer op 'voor publiek toegankelijke plaatsen' bevindt. Anders dan in de spreektaal gaat 'voor publiek toegankelijk' niet over de eigendomssituatie, maar geldt dat ook voor privéterrein. Dat is het geval als een argeloze bezoeker ongehinderd een particulier terrein, erf of gebouw kan betreden. Bijvoorbeeld als iemand een boerenerf op loopt over een dam zonder hek, of door een openstaande staldeur een stal binnenstapt.

De provincie gaat niet over het beoordelen van een aanvraag voor een draagverlof, dit valt onder de Wet Wapens en Munitie, en daarmee de bevoegdheid van de politie. Wel zijn er afspraken tussen de provincie Friesland en het korpscheftaken dat met een email met intentieverklaring waarin wordt aangegeven dat de provincie van plan is een maatwerkbesluit te verlenen aan de persoon in kwestie een draagverlof voor een luchtdrukwapen kan worden aangevraagd. De politie toetst deze aanvraag zonder inspraak van de provincie.

Over het aanvragen van een draagverlof kunt hier meer informatie vinden: [Ik wil een wapen. Hoe kan ik een wapenvergunning aanvragen? | politie.nl](#)

Proces aanvraag

Hieronder de stappen in de procedure voor het aanvragen van een maatwerkbesluit om ratten te bestrijden in Friesland:

1. De provincie beoordeelt of de aanvraag compleet is en voldoet aan de voorwaarden voor een maatwerkbesluit. Bovenstaande vragen onder 'Gestelde eisen' vloeien voort uit deze beoordeling.
2. Als aan alle voorwaarden wordt voldaan, krijgt de aanvrager daarvan een schriftelijke bevestiging via een intentieverklaringse-mail (provincie geeft aan de intentie te hebben om een maatwerkbesluit te verlenen).
3. Deze e-mail is nodig om bij de korpscheftaken van de politie een draagverlof aan te vragen.
4. Wanneer de provincie een scan/kopie van het draagverlof ontvangt, wordt het maatwerkbesluit afgerond en per post thuisgestuurd. Op verzoek kan dit ook per e-mail.

Hoe kan een maatwerkbesluit worden aangevraagd?

Een maatwerkbesluit kan worden aangevraagd als flora- en fauna activiteit via het omgevingsloket. Dit gaat via de website [Home - Omgevingsloket](#) kopje 'Vergunningaanvraag' waarna inlogt dient te worden (DigiD, E-herkenning of andere erkend inlogmiddel) en de stappen in een gestandaardiseerd formulier doorlopen. Hier kunnen bijlages worden toegevoegd aan de aanvraag.

Helaas is dit formulier niet geheel passend voor faunabeheerszaken. Mocht het aanvragen via het omgevingsloket niet lukken of mochten er vragen zijn over de aanvraag of het beheren van ratten, dan kan ook rechtstreeks contact opgenomen worden met Team Groene Regelgeving via wnb@fryslan.nl